

de mantenir-la en el futur, però adverteix que es corre el perill de caure en el conformisme. Per aquest motiu recomana un gran pacte social, polític i econòmic per reforçar el paper de la ciutat respecte a la seva àrea urbana. L'economista adverteix igualment que els darrers anys Girona ha perdut la capacitat de generar ocupació i indica que cal potenciar les comunicacions de la ciutat amb la seva àrea urbana. En referència a la futura línia del tren d'alta velocitat (TAV), afirma que caldria en la mesura que sigui possible soterrar-lo per no fragmentar més el territori.

L'autor considera que la carretera N-II i la via del tren són barreres que trenquen l'espai de centralitat, i creu que l'impacte del TAV serà molt notable a l'àrea urbana de Girona, especialment en aquelles zones més dinàmiques i que tenen un creixement més important. Finalment, Oliver sosté que el comerç i el turisme són sectors als quals la ciutat no ha tret tot el rendiment possible, que la capacitat per acollir grans superfícies no està esgotada i que la ciutat pot ser un punt de referència tant per a la resta de la demarcació com per al sud de França.

Josep Maria Baixauli

La Girona periodística de 1900-1939

COSTA I FERNANDEZ, Lluís.
«El Autonomista»: el diari dels Rahola.
 Col·legi de Periodistes de Catalunya, Demarcació de Girona.
 Girona, 2000.
 244 pàg.

Els periodistes, sovint, tenim tendència a viure massa el present, el dia a dia. I hem d'esperar que algú de visió més pausada, com Lluís Costa, ens escrigui la nostra pròpia història. No és la primera vegada que ens obsequia amb un estudi sobre la premsa gironina. Ara, però, amb el llibre *«El Autonomista»: el diari dels Rahola*, ha omplert un buit que hauria esdevingut greuge si hagués tombat el segle sense haver-se cobert.

L'anàlisi d'*El Autonomista* enmarca un període convuls, de 1898 a 1939, dins d'una Girona en què tot estava a mig fer, premsa inclosa: Costa situa el lector directament en l'entorn de Darius Rahola, *anima mater* d'un diari que —com tots en aquells anys— es debatia entre l'opinió i la informació. Les preses de posició —a vegades enfrontaments— en la premsa gironina, les arbitrietats de la censura en l'època de Primo de Rivera, el procés cap a la professionalització dels periodistes, la publicitat, les tecnologies —encara incipients— amb què treballaven Darius Rahola i el seu estol de col·laboradors es van con-

jugant amb el rerefons social d'aquella petita Girona de primers de segle: hi veiem el paper de l'Església, dels polítics, dels grups econòmics, dels treballadors i de les crisis socials i polítiques fins a l'esclat de la Guerra Civil, que marcà l'inici de la fi d'aquella llarga experiència comunicativa, i la tràgica mort dels seus protagonistes.

Lluís Costa ha aconseguit amb aquesta obra l'equilibri ideal entre assaig i divulgació. L'abundor de citacions, perfectament encaixades en el seu context, no entorpeix el discurs, sinó que el fa més viu i directe. El lector hi trobarà l'anècdota escaient, el document citat al seu lloc just, i el llenguatge fluid que denota el domini absolut que l'autor té del tema.

Esperem que *«El Autonomista»* no tanqui definitivament l'estudi d'aquell mitjà ni dels seus personatges. Els seus col·laboradors, les firmes importants que hi participaren, poden ser algun dia objecte d'una altra investigació.

Dani Vivern

La catedral romànica

FREIXAS, Pere; NOLLA, Josep M.; PALAHI, Lluís; SAGRERA, Jordi; SUREDA, Marc.

La Catedral de Girona. Redescobrir la seu romànica. Els resultats de la recerca del projecte Progress.

Ajuntament de Girona. Girona, 2000.

La publicació amb voluntat divulgativa dels resultats d'una recerca arqueològica sempre és d'agrair. Si aquesta divulgació té per objecte l'origen d'un dels senyals d'identitat de Girona —i la catedral ho és—, encara millor. Tots aquells que alguna vegada ho hem intentat, sabem com és de difícil posar a l'abast del públic de forma atractiva el resultat d'una sola intervenció, molt més concret que no pas el d'un projecte generalista i de gran volada, que permet generalitzacions espectaculars.

El llibre que comentem presenta els resultats obtinguts a la catedral de Girona per l'equip gironí del projecte Progress, combinant dades documentals (una mena de microtopografia de la ciutat medieval), prospeccions geofísiques (projectes internacionals i interdisciplinaris Picasso, de 1994, i Progress, de 1998) i excavacions arqueològiques (1998 i 1999). L'objectiu de Progress, en el cas de la catedral, era identificar les restes anteriors a la seu gòtica: la seu romànica —ja entrevista a través de tota una sèrie de restes ben evidents—, el temple principal de la ciutat romana...

ALBERICH, Jordi. *El cant de les sirenes. Ressonances postmodernes en la fotografia contemporània espanyola*. Girona: Fundació Espais, 2000. 49 p.

ALBERT, Lluís [Ed.]. *Mil adagis recopilats per Caterina Albert i Paradís*. L'Escala: Ajuntament de l'Escala i Diputació de Girona, 2000. 142 p.

ARGÜELLES, Miquel. *L'espremedor de llimones*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2000. 160 p.

ARGULLOL, R.; TERRICABRAS, J.M.; CASALS, J. [et al.]. *Segle XX: racionalitat, cultura i barbàrie*. Girona: Universitat de Girona, 2000. 180 p.

AVENSA, Eusebi [edició, pròleg i traducció]. *Balades gregues*. Lleida: Pagès Editors, 1999. 129 p.

BERGA, Miquel; FONALLERAS, Josep Maria; BOSCH, Bel; SOLER, Jordi. *Salt a quatre mans*. Salt: Ajuntament de Salt / Sistema de Lectura Pública de Catalunya a Girona, 2000. 93 p.

BONET COLL, Jordi. *T'arriben les veus*. Barcelona: Proa, 2000. 95 p.

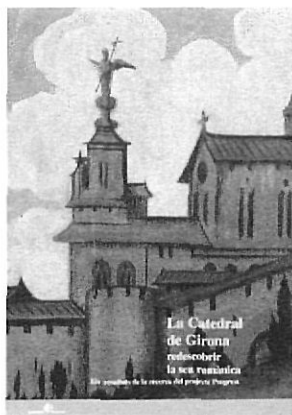
BORRELL, Miquel. *Farners i el Rocar: ermites, esglésies i monestirs*. Santa Coloma de Farners: Ajuntament de Santa Coloma de Farners, 2000. 87 p.

BUSQUETS, Joan. *L'escola Torres Jonama i el seu temps*. Palafrugell: Ajuntament de Palafrugell, 2000. 148 p.

CANDEL, Francesc. *El sant de la Mare Margarida*. Gaüses: Llibres del Segle, [any?]. 200 p.

CARBO-DORCA, Ramon. *Ciència i pensament: què és la ciència?* Girona: Universitat de Girona, 1999. 144 p.

CASTANYER, Pere; TREMOLEDA, Joaquim. *La vil·la romana de Vilauba. Un exemple de ocupació i explotació romana del territori a la comarca del Pla de l'Estany*. Girona: Ajuntament de Banyoles, 1999. 394 p.

Després d'una síntesi d'història urbana des de la fundació romana fins a començament del segle XI i d'una revisió d'allò que es coneixia de la seua romanica abans de 1994, s'entra en un bloc on es presenten amb detall els programes Picasso i Progress i es descriuen les intervencions arqueològiques efectuades a la catedral seguint el recorregut de la prospecció geofísica. Finalment, les darreres planes es dediquen a explicar en síntesi la hipòtesi dels autors sobre com era la catedral romànica i la seva relació amb les estructures anteriors i amb la posterior reforma gòtica, és a dir, la real aportació científica del projecte.

Potser s'hauria pogut alleugerir, per mor de facilitar la lectura al públic no especialitzat, la part descriptiva de les excavacions mitjançant crides o referències. Però aquestes objeccions no minven en res l'interès de l'obra. Ans al contrari, potser obliguen a una lectura més detinguda i per tant més profitosa.

L'any 1936, V. Gordon Childe, un dels capdavanters de la prehistòria moderna i mestre de la divulgació científica, deia en el pròleg de *Man makes himself*: «En prehistòria, gairebé tot el que hom estableix s'hauria d'estimar d'acord amb una proposició com la següent: "Segons els testimoniatges de què disposem actualment, la balança de la probabilitats es decanta cap a creure que...". Demanem, doncs, al lector que afegeixi aquesta reserva, o una altra de semblant, a la majoria de les coses que establim».

Aquesta és una premissa que tots els arqueòlegs procurem tenir present quan escrivim de cara a un públic no especialitzat. Fóra bo que els lectors també l'hi tinguessin. Així seria molt més senzill per a tots assaborir els fruits de la recerca.

Josep M. Llorens i Ramis

Abans de rodís i focus

PONS I BRUN, Enriqueta. **Pobles de muntanya, pobles d'aigua al Pirineu oriental (1100-650 aC)**.

Col·lecció Papers de Recerca, 5. Ajuntament de Roses, 2000. 188 pàgines.

Mitjançant la publicació de l'estudi corresponent a les necròpolis del Puig Alt (serra de Rodes), Enriqueta Pons ens presenta la seva visió sobre la dinàmica del

Enriqueta Pons i Brun

Pobles de muntanya, pobles d'aigua al Pirineu oriental (1100-650 aC)

Col·lecció Papers de Recerca, 5

poblament de la plana empordanesa i serralades limítrofes en el moment anterior a la fundació de les colònies de Rhode (Roses) i Emporion (Empúries) per part de navegants rodís i focues, respectivament.

Aquest moment, que es pot situar entre els anys 1100 i 650 aC, correspon a un període força mal conegut, del que només tenim constància de les pràctiques socials a partir dels seus hàbits funeraris, fonamentats en la cremació i/o incineració dels cadàvers.

Partint d'una revisió de les evidències arqueològiques recuperades als jaciments empordanesos propis d'aquest període, l'autora relaciona la sedentarització de la població amb el canvi d'habitatge d'espais tancats (coves) vers espais oberts (cabanes i poblats), atribuïble a un canvi en les estratègies subsistencials practica- des (ramaderia transhumant vers agricultura extensiva). Aquesta major estabilitat poblacional, juntament amb l'arribada de nous grups